

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 6 februari 2017
(OR. en)

5967/17
ADD 1

ENV 103
ECOFIN 70
SOC 68
COMPET 74
POLGEN 9
CONSOM 37

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de heer Jordi AYET PUIGARNAU, directeur, namens de secretaris-generaal van de Europese Commissie
ingekomen:	6 februari 2017
aan:	de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
Nr. Comdoc.:	COM(2017) 63 final - ANNEX 1
Betreft:	BIJLAGE RICHTSNOEREN VOOR DE LIDSTATEN: VOORGESTELDE MAATREGELEN VOOR EEN BETERE TENUITVOERLEGGING VAN DE MILIEUWETGEVING bij MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S EU-evaluatie van de tenuitvoerlegging van het milieubeleid: Gemeenschappelijke uitdagingen en hoe inspanningen te bundelen om beter resultaten te realiseren

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2017) 63 final - ANNEX 1.

Bijlage: COM(2017) 63 final - ANNEX 1

Brussel, 3.2.2017
COM(2017) 63 final

ANNEX 1

BIJLAGE

RICHTSNOEREN VOOR DE LIDSTATEN: VOORGESTELDE MAATREGELEN VOOR EEN BETERE TENUITVOERLEGGING VAN DE MILIEUWETGEVING

bij

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

**EU-evaluatie van de tenuitvoerlegging van het milieubeleid: Gemeenschappelijke
uitdagingen en hoe inspanningen te bundelen om betere resultaten te realiseren**

{SWD(2017) 33 - 60 final}

**RICHTSNOEREN VOOR DE LIDSTATEN:
VOORGESTELDE MAATREGELEN VOOR EEN BETERE
TENUITVOERLEGGING VAN DE MILIEUWETGEVING¹**

<i>Voorgestelde maatregelen</i>	<i>Lidsta(a)t(en)</i>
Ontwikkelen van een circulaire economie en verhogen van de hulpbronnefficiëntie	
Versterken van het beleidskader voor het versnellen van de invoering van de circulaire economie door alle economische sectoren, waardoor lokale ondernemingen verder worden ondersteund en investeringen in de openbare onderzoeks- en opleidingssystemen worden opgevoerd, met name met betrekking tot water- en energiebesparingen, afvalvermindering, recycling van materialen, ecologisch ontwerp en de introductie van markten voor secundaire grondstoffen.	BE, BG, CZ, DE, HR, HU, IT, RO, SE, SK
Betere controles uitvoeren van het beleid inzake circulaire economie om de doeltreffendheid ervan te beoordelen en het beleid te kunnen herzien.	PT, SI
Bevorderen van de ontwikkeling en uitwisseling van goede praktijken tussen alle overheidsentiteiten, met name op lokaal niveau, betreffende de circulaire economie en eco-innovatie.	BE, CY, EL, ES
Stimuleren van de academische wereld en scholen teneinde de circulaire economie te promoten. Consumenten en het mkb bewust maken van de voordelen van een circulaire economie.	IT, PL, SK
Beginnelen van de circulaire economie vaststellen; verhogen van het niveau van recycling en van het gebruik van ecologisch ontwerp in de mkb-sector, met name door verdere investeringen in onderwijs en opleiding. Stimuleren van maatregelen op het gebied van hulpbronnefficiëntie (bv. besparing van energie en water).	BE, EL, ES, HU, IT, RO, SK
Stimuleren van investeringen in groene producten en diensten. Vergemakkelijken van groene beleggingen en de toegang tot financiering. Bevorderen van O&O-financiering in het mkb.	CZ, ES, HU, MT, RO, SE, SK
Afvalbeheer	
Een nieuw beleid invoeren, met inbegrip van economische instrumenten ("uitgebreide producentenverantwoordelijkheid", "gedifferentieerde afvaltarieven") voor de verdere tenuitvoerlegging van de afvalhiërarchie, dat wil zeggen het bevorderen van preventie, en het economisch aantrekkelijker maken van hergebruik en recycling. Uitbannen van "meeliftgedrag" en zorgen voor financiële levensvatbaarheid van afvalverwerkingsbedrijven.	AT, BG, CY, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK
Afstappen van de verbranding van herbruikbaar en recyclebaar afval door de geleidelijke uitfasering van subsidies voor verbranding of door de invoering van heffingen voor verbranding.	AT, BE, CZ, DE, DK, EE, FI, IE, LU, PL, PT, SE
Invoeren en/of geleidelijk verhogen van stortbelastingen om het storten van recyclebaar en nuttig toepasbaar afval uit te faseren. Harmoniseren van regionale stortbelastingen. Het niveau van de stortheffingen herzien. Gebruikmaken van de opbrengsten van de economische instrumenten ter ondersteuning van de gescheiden inzameling en de voor alternatieve opties	CY, CZ, EL, ES, HR, HU, IT, LT, LV, MT, PL, RO, SI, SK, UK

¹ Deze bijlage geeft een overzicht van de voorgestelde maatregelen in de 28 EIR-landenrapporten. Hierbij moet worden opgemerkt dat de Commissie heeft besloten zich in deze eerste ronde van EIR-beoordelingen te concentreren op een beperkt aantal maatregelen die in elke lidstaat prioriteit moeten krijgen. Bovendien heeft de Commissie in het licht van de beschikbare informatie besloten om in deze eerste EIR-ronde geen voorstellen tot maatregelen te formuleren op het gebied van groene infrastructuur, bodembescherming, duurzaamheid van steden, groene belastingen en uitfasering van milieuonvriendelijke subsidies, groene overheidsopdrachten en -investeringen, maar in de verslagen zijn deze werkteerijnen wel onderzocht.

vereiste infrastructuur.	
Aandacht besteden aan de tenuitvoerlegging van de verplichting tot gescheiden inzameling om de recyclingpercentages te verhogen en prioriteit geven aan de gescheiden inzameling van bioafval om de composteringspercentages te verhogen. Openen van vestigingen voor de inzameling van specifieke afvalstoffen (zogenaamde "selectieve inzamelpunten voor afval") in elke gemeente.	BG, CY, CZ, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LT, PL, PT, RO, SK
Aanvullen en actualiseren van (het) afvalbeheerplan(en) en/of (het) afvalpreventieprogramma('s) teneinde het gehele gebied te dekken.	BE, DE, EL, ES, FR, RO
Hoge prioriteit gegeven aan de afronding van de werkzaamheden inzake illegale stortplaatsen.	BG, CY, EL, RO
Het bouwen van te veel infrastructuur voor het behandelen van restafval vermijden.	BG, CY, CZ, EL, ES, HR, HU, IT, LT, LV, MT, PL, RO, SK
Zorgen dat de afvalstoffenstatistieken aan de richtlijnen van Eurostat voldoen. Verbeteren van de samenhang van de gegevens over afvalbeheer uit verschillende bronnen (ook wat betreft de grote kloof tussen geproduceerd en verwerkt afval).	CZ, SI
Intensiveren van de samenwerking tussen de regio's teneinde de afvalbehandelingscapaciteit efficiënter te gebruiken en de nationale doelstellingen voor recycling te behalen.	ES, IT
Versterken en vergroten van handhavingscapaciteit.	MT, PL, RO
Natuur en biodiversiteit en raming van het natuurlijk kapitaal	
Voltooien van de procedure voor de aanwijzing van gebieden, met inbegrip van het mariene gedeelte, en het invoeren van duidelijk gedefinieerde instandhoudingsdoelstellingen en noodzakelijke instandhoudingsmaatregelen voor de gebieden, en het beschikbaar stellen van voldoende middelen voor de tenuitvoerlegging ervan teneinde soorten en habitats van communautair belang te behouden/herstellen in een gunstige staat van instandhouding in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Voltooien en actualiseren van prioritaire actiekaders. Vergroten van de kennis en verbeteren van de beschikbaarheid van gegevens teneinde passende instandhoudingsmaatregelen beter te kunnen uitvoeren.	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK
Zorgen dat Natura 2000-beheerplannen met administratieve capaciteit en financiële middelen doeltreffend worden uitgevoerd. Capaciteitsopbouw van bevoegde autoriteiten (beheerinstanties op centraal en regionaal niveau en op het niveau van de afzonderlijke gebieden) voor het uitvoeren van beheerplannen, het vergroten van de kennis over Natura 2000 en de stimulansen voor investeringen ter bevordering van de voordelen ervan, en het aanpakken van illegale activiteiten die een negatieve invloed hebben op de fauna en flora via een betere handhaving, zowel binnen als buiten de Natura 2000-gebieden.	BG, EE, EL, IT, PL, RO, SI, SK
Het ontwikkelen en bevorderen van slimme en gestroomlijnde implementatiewijzen, met name wat betreft vergunningsprocedures voor gebieden en soorten, om de nodige kennis en beschikbaarheid van gegevens te waarborgen, en het versterken van de dialoog met belanghebbenden.	AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, HU, IT, LT, MT, PL, PT
Verder ondersteunen van het in kaart brengen en beoordelen van ecosystemen en hun diensten, de beoordeling en de ontwikkeling van een boekhouding voor natuurlijk kapitaal.	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK
Het versterken van de bestuurlijke capaciteit ter verbetering van adequate beoordelingsprocedures en ter voorkoming van de achteruitgang van Natura 2000-gebieden als gevolg van schadelijke ontwikkelingen.	CY, EL, IT
Zorgen voor adequate handhaving van het jachtverbod op beschermde vogelsoorten.	CY, FR, MT

• Versterken van de integratie van biodiversiteitskwesities in andere beleidsterreinen (met name in de landbouw, maar ook in de bosbouw, de visserij, stadsplanning, planning van infrastructuur en toerisme) en het bevorderen van de communicatie tussen de actoren.	DE, DK, FR, PT, SI
• Optimaliseren van de bijdrage van het Natura 2000-netwerk en de nationale natuurnetwerken tot het bereiken van een goede staat van instandhouding en het verminderen van habitatversnippering, atmosferische depositie van stikstof, verdroging en verzuring.	NL
• Voorkomen van verdere habitatversnippering en het nemen van maatregelen om ecologische verbindingen te herstellen.	LU
• Zorgen dat de programma's voor plattelandontwikkeling en de tenuitvoerlegging van vergroening de biodiversiteitsmaatregelen bevorderen en bijdragen tot de verwezenlijking van een gunstige staat van instandhouding van habitats en soorten, in het bijzonder ten aanzien van de handhaving van landbouw met een hoge natuurwaarde.	LU, NL, RO
• Benutten van waardevol natuurlijk kapitaal om banen en inkomsten te creëren. In deze context duurzaam toerisme verder ontwikkelen.	EL, ES
• Verder ondersteunen van de lopende werkzaamheden in verband met een duurzaam partnerschap voor de bescherming van de biodiversiteit, duurzame ontwikkeling en maatregelen ten behoeve van de aanpassing aan en de beperking van de klimaatverandering in de ultraperifere gebieden en de landen en gebieden overzee.	FR, UK
• Het bevorderen van stimulansen voor bos- en landbouwers om bos- en graslandhabitats beter te beschermen. Zorgen voor een duurzaam bosbeheer en bevorderen van een efficiënt gebruik van biomassa.	LV, SK
Bescherming van het mariene milieu²	
• Verder werken aan de verbetering van de definities van "goede milieutoestand" (met name voor descriptoren biodiversiteit), onder meer via regionale samenwerking door gebruik te maken van de werkzaamheden van de desbetreffende regionale zeeverdragen.	BE, CY, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LV, MT, NL, PT, RO, SE, SI, UK
• Identificeren en aanpakken van leemten in de kennis die ten grondslag ligt aan de goede milieutoestand.	BE, BG, CY, DE, DK, EE, FI, FR, IE, LT, LV, MT, NL, PT, RO, SI
• Verder ontwikkelen van de methoden om de effecten van de belangrijkste belastende factoren te beoordelen (en te kwantificeren) met het oog op betere en meer overtuigende beoordelingsresultaten in de verslaglegging van 2018.	BE, BG, CY, DE, EE, EL, HR, IE, IT, LV, LT, MT, NL, RO, SE, UK
• Verder integreren van bewakingsprogramma's die voortvloeien uit andere EU-wetgeving en verder uitvoeren van gezamenlijke bewakingsprogramma's die op (sub)regionaal niveau zijn ontwikkeld (Helcom, Ospar, het Verdrag van Barcelona, de Zwarte-Zeecommissie). Verbeteren van de vergelijkbaarheid en de samenhang van bewakingsmethoden binnen de mariene regio('s) van het land.	BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LV, NL, PT, RO, SE, SI, UK
• Dringend het nationale maatregelenprogramma voltooien, er verslag over uitbrengen en ten uitvoer leggen.	BG, CY, DK, EE, EL, HR, LT, MT, SI, RO
• Zorgen dat het bewakingsprogramma van de lidstaten onverwijld ten uitvoer wordt gelegd, en geschikt is om de vooruitgang naar een goede milieutoestand te bewaken.	BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HR, IT, IE, LT, LV, MT, NL, PT, RO, SE, SI, UK

² De Commissie heeft geen richtsnoer opgesteld voor Polen vanwege diens late verslaglegging krachtens de kaderrichtlijn mariene strategie.

Luchtkwaliteit	
Handhaven van de neerwaartse trend van emissies van luchtverontreinigende stoffen teneinde volledig te voldoen aan de thans geldende "nationale emissieplafonds" <u>en</u> "grenswaarden van de luchtkwaliteit". Verminderen van de negatieve effecten van luchtverontreiniging op de gezondheid, het milieu en de economie.	AT, BE, DE, DK, ES, FI, FR, LU, NL
Handhaven van de neerwaartse trend van emissies van luchtverontreinigende stoffen teneinde volledig te voldoen aan de "grenswaarden van de luchtkwaliteit". Verminderen van de negatieve effecten van luchtverontreiniging op de gezondheid, het milieu en de economie.	BG, CZ, EL, HR, HU, IT, LT, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK
Handhaven van de neerwaartse trend van emissies van luchtverontreinigende stoffen – en verminderen van de negatieve effecten van luchtverontreiniging op de gezondheid, het milieu en de economie, onder meer via de ontwikkeling van een alomvattende strategie en een actieplan voor het aanpakken van verkeerscongestie.	CY, EE, MT
Verminderen van ammoniakemissies (NH₃) teneinde te voldoen aan de thans geldende nationale emissieplafonds, bijvoorbeeld door invoering of uitbreiding van het gebruik van emissiearme landbouwtechnieken.	AT, DE, DK, ES, FI, NL
Terugdringen van NMVOS-emissies teneinde te voldoen aan de thans geldende nationale emissieplafonds en, in voorkomend geval, de ozonconcentraties terug te dringen.	DE, DK, IE, LU
Verminderen van stikstofoxide-emissies (NO_x) om te voldoen aan de thans geldende nationale emissieplafonds <i>en/of</i> om stikstofdioxide-emissies (NO₂) te verminderen (en, in voorkomend geval, ozonconcentraties), onder meer door vermindering van vervoersgerelateerde emissies – met name in stedelijke gebieden.	AT, BE, CZ, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SE, SK, UK
Verminderen van PM₁₀-emissies en -concentraties (en in voorkomend geval benzo(a)pyreenemissies en -concentraties), onder meer door een vermindering van de emissies ten gevolge van de opwekking van energie en warmte met behulp van vaste brandstoffen, en ten gevolge van het vervoer en de landbouw.	AT, BE, BG, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, HU, IT, LT, LV, PL, RO, SE, SI, SK
Geluidshinder	
Opstellen van ontbrekende geluidsactieplannen.	BE, CY, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, PL, PT, RO, SE, SI, SK
Opstellen van ontbrekende geluidsbelastingkaarten.	BE, EL, ES, FR, IT, LV, PT, RO, SK
Waterkwaliteit en -beheer	
Verbeteren van het waterbeleid in lijn met de interventielogica van de kaderrichtlijn water in de tweede cyclus van de stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's), dat wil zeggen een nauwkeuriger beoordeling bieden van belastende factoren om de bewaking van de toestand van waterlichamen te verbeteren en "maatregelenprogramma's" ontwerpen die gericht zijn op de belangrijkste vastgestelde belastende factoren, met name hydromorfologische belasting en vervuiling veroorzaakt door landbouw, industrie en stedelijk afvalwater. De maatregelenprogramma's en de bewakingsprogramma's moeten voldoende worden gefinancierd.	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK
Zorgen dat de verleende vrijstellingen voldoen aan alle voorschriften van de kaderrichtlijn water en worden ondersteund door bewijsmateriaal, met name betreffende de beoordeling van voor het milieu aanmerkelijk gunstigere middelen. Inspanningen blijven leveren om het aantal vrijstellingen te verminderen.	AT, BE, MT, NL, PL
Invoeren en/of uitrollen van een waterprijsstellingsbeleid dat een breed scala van waterdiensten dekt en dat is gebaseerd op een bemetering die tarieven met	BG, CY, CZ, ES, HU, IE, IT, SK

doorberekening van milieu- en bronkosten zou omvatten en die prikkels zou scheppen voor een efficiënter gebruik van water. Vrijstellingen van waterheffingen moeten opnieuw worden overwogen. Het is eveneens wenselijk om een nationale regelgever of een toezichtsorgaan op te zetten om te zorgen voor samenhang en de passende terugwinning van kosten via de tarieven.	
Zorgen dat de waterverontreiniging door landbouw afdoende wordt aangepakt, zowel op grond van de nitratenrichtlijn als de kaderrichtlijn water. Doeltreffende basismaatregelen en aanvullende maatregelen nemen om deze verontreiniging aan te pakken. Bewaken van de ontwikkeling van door de landbouw uitgeoefende milieudruk en de waterkwaliteit, waarbij de verkregen informatie kan worden gebruikt als input voor de aanwijzing van kwetsbare zones en de herziening van "nitraatactieprogramma's". In voorkomend geval rekening houden met gebieden met intensieve landbouw en hoge nitraatgehalten, een verhoging van de door de landbouw uitgeoefende milieudruk en bijzonder kwetsbare wateren, zoals de Oostzee.	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK
Verbeteren van controle op wateronttrekking, zowel uit oppervlaktewater als grondwater. Bevorderen van waterefficiëntie en duurzame waterretentie, met inbegrip van op natuurlijke processen gebaseerde waterretentiemaatregelen in het maatregelenprogramma en zorgen voor een adequate financiering. Wat Cyprus betreft, mag water gewonnen door ontzilting niet voor agrarische doeleinden worden gebruikt.	CY, ES
Watervergunningen herzien, zodat deze stroken met de milieudoelstellingen en zorgen dat nieuwe projecten die kunnen leiden tot een achteruitgang van de toestand adequaat worden beoordeeld overeenkomstig artikel 4, lid 7, van de kaderrichtlijn water. In deze beoordelingen moet rekening worden gehouden met alternatieve opties en adequate risicobeperkende maatregelen. Het vergunningenbeleid voor het handhaven of onderhouden van waterkrachtcentrales moet worden herzien en geactualiseerd.	BG, CY, CZ, EL, ES, HU, IT, LT, LU, PL, PT, SE, SK
Volledig tenuitvoerleggen van de richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater in alle agglomeraties. Aanleggen van de infrastructuur teneinde te voldoen aan de drinkwaterrichtlijn en de richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater. Verbeteren van het in de richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater bedoelde nationale rapportagesysteem. Prioriteit blijven geven aan de investeringen voor zuiveringsinstallaties voor stedelijk afvalwater, onder meer via een efficiënt gebruik van de fondsen voor het cohesiebeleid, indien aan de voorwaarden wordt voldaan.	BE, BG, CY, EL, ES, HR, HU, IE, IT, PL, PT, RO, SI
Maatregelen tot rationalisering van structuren en diensten op het gebied van water- en afvalwaterbeheer kunnen eveneens worden overwogen, samen met stimulerende maatregelen voor het verhogen van het niveau van fysieke verbindingen met de netwerken.	LV
Alle overstromingsrisico- en overstromingsgevaarkaarten aannemen. Bij de tenuitvoerlegging van projecten ter bescherming tegen overstromingen moet aandacht worden besteed aan op de natuur gebaseerde waterretentiemaatregelen. In de brede zin combineren van overstromingsbeheer met waterretentie, waarbij wordt gekeken naar de ernstige problemen in verband met waterschaarste.	BG, HU, IT, MT
Verbeteren van de coördinatie bij de tenuitvoerlegging van water-, mariene- en natuurbeleid, alsmede de coördinatie tussen waterbeherende instanties.	BE, IT, PT
Internationale overeenkomsten	
Grotere inspanningen leveren om partij te zijn bij relevante multilaterale milieuakkoorden door de resterende akkoorden te ondertekenen en te ratificeren.	EL, IE, IT, MT
Doeltreffend bestuur binnen de centrale, regionale en lokale overheden en coördinatie en integratie	
Vereenvoudigen van de administratieve procedures en verbeteren van de samenwerking tussen overheden (op nationaal, regionaal en lokaal niveau) die betrokken zijn bij de toepassing van het milieubeleid.	EL

• Versterken van de bestuurlijke capaciteit op het ministerie van Milieu- en Natuurbescherming, omdat dit het gebruik van EU-financiering positief beïnvloedt en de aanpassing aan het milieubeleid en de milieuwetgeving van de EU bespoedigt.	HR
• Aanpakken van de fragmentatie op regionaal en lokaal niveau door het ontwikkelen van betere coördinatiemechanismen voor het milieu.	ES, HU, IT
• Zorgen dat het advies betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, zoals bedoeld in artikel 6 van de MEB-richtlijn als gewijzigd, wordt verstrekt door een functioneel onafhankelijke autoriteit.	FR
• Zorgen voor betere samenwerking en transparantie bij alle overheidsdiensten en versterken van publieke inspraak bij besluitvorming inzake milieuaangelegenheden.	HU
• Meer gebruikmaken van effectbeoordelingen van ontwerp-wetgeving, met name wanneer hierin aandacht wordt besteed aan milieueffecten.	HU
• Vaststellen van een duidelijke en transparante procedure voor de verlening van vergunningen voor activiteiten en voorzieningen die gevolgen hebben voor het milieu.	HU
• Verbeteren van de tijdige verslaglegging krachtens de EU-milieuwetgeving en zorgen voor voldoende personeelscapaciteit voor dit doel in het bijzonder, en meer in het algemeen voor een doeltreffender tenuitvoerlegging en handhaving van het milieubeleid.	MT
• Zorgen dat de onlangs opgerichte autoriteit inzake milieu en hulpbronnen grote verantwoordelijkheden heeft. Er moeten duidelijke en transparante procedures zijn voor de verlening van vergunningen voor voorzieningen en activiteiten die gevolgen hebben voor het milieu.	MT
• Gebruikmaken van EU-fondsen om de noodzakelijke capaciteiten en knowhow op te bouwen op alle bestuursniveaus van de administratie die betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging en de handhaving.	PL
• Versterken van het bestuur van EU-milieuwetgeving en -milieubeleid, met name op het gebied van natuurbehoud en waterbeheer (bv. aanpassen van de structuur en de taken van de waterschappen, teneinde een betere tenuitvoerlegging te realiseren van de taken die verband houden met de tenuitvoerlegging van de kaderrichtlijn water en hen betrekken bij de vergunningsprocedure).	PL
• Verbeteren van de handhaving in geval van niet-naleving van risicobeperkende en compenserende maatregelen die in milieubesluiten en bouwvergunningen zijn opgelegd aan projectontwikkelaars.	PL
• De ervaring die is opgedaan bij het definiëren en uitvoeren van de compenserende en mitigatiemaatregelen met betrekking tot de damprojecten, moet worden uitgebreid naar andere infrastructuur die wellicht aanzienlijke gevolgen voor het Natura 2000-netwerk heeft. De commissies die toezicht op deze projecten houden, moeten zo breed mogelijk worden samengesteld en er moeten representatieve ngo's in worden opgenomen.	PT
• Doeltreffend uitvoeren en gebruikmaken van de nieuwe initiatieven ter verbetering van de efficiëntie, doeltreffendheid en coördinatie van de overheidssector ten aanzien van het milieu, namelijk het verbeteren van de uitwisseling van informatie en documentatie tussen overheidsorganen die verantwoordelijk zijn voor inspectie en bewaking op het gebied van landbouw, zee en milieu, door middel van een operationeel platform.	PT
• Versnellen van de tenuitvoerlegging van de strategie ter versterking van het openbaar bestuur, waarbij aan het milieu de nodige aandacht moet worden geschonken.	RO

Verbeteren van de bestuurlijke capaciteit en de coördinatie van de instanties die betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging, met name met betrekking tot water- en afvalbeheer, alsmede de kwaliteit van de effectbeoordelingen.	RO
Zorgen dat de Europese milieuwetgeving in acht wordt genomen naar aanleiding van de hervorming van het nationale vergunningensysteem met het oog op het wegnemen van onnodige administratieve lasten en het stroomlijnen van procedures.	SI
Verbeteren van de toepassing van de MEB en de strategische milieueffectbeoordeling als belangrijke instrumenten om te komen tot een integratie van milieuoverwegingen.	CZ, SK
Waarborgen van de naleving	
Meer transparantie over hoe de waarborging van de naleving wordt georganiseerd en functioneert en hoe belangrijke risico's worden aangepakt.	AT, BE, BG, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK
Aanmoedigen van een grotere participatie van bevoegde autoriteiten in netwerken inzake naleving van de milieuwetgeving.	AT, BG, CY, CZ, DK, EE, EL, FI, HR, HU, LU, LV, PT, RO, SE, SI, SK
Opvoeren van de inspanningen voor de tenuitvoerlegging van de richtlijn betreffende milieuaansprakelijkheid (ELD) met proactieve initiatieven, zoals het opzetten van een nationaal register over ELD-incidenten en/of het opstellen van nationale richtlijnen.	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK
Verdere maatregelen ondernemen voor een doeltreffend systeem dat financiële zekerheid biedt inzake milieuaansprakelijkheid.	BE, CY, DK, EE, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, RO, SE, SI, UK
Inspraak van het publiek en toegang tot de rechter	
De noodzakelijke maatregelen nemen om te zorgen dat ngo's op het gebied van milieubescherming in rechte bezwaar kunnen aantekenen tegen handelingen of nalatigheden van een overheidsinstantie in verband met alle sectorale milieuwetten van de EU, in volledige overeenstemming met het EU-recht alsmede het Verdrag betreffende de toegang tot informatie, inspraak bij de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (Verdrag van Aarhus).	AT, BE, BG, CZ, DE, HU, IT, PL, SE, SI, SK
Evalueren van de kosten van juridische procedures waarbij de EU-milieuwetgeving een rol speelt, en inspanningen blijven leveren om ervoor te zorgen dat deze niet onbetaalbaar hoog zijn.	CY, DK, EE, ES, FR, IE, LU, MT, RO, UK
Toegang tot informatie, kennis en bewijsmateriaal	
Kritisch evalueren van de doeltreffendheid van het gegevensbeleid van het land en het beleid wijzigen, rekening houdend met "beste praktijken".	AT, BE, BG, CY, CZ, EE, EL, HR, HU, IT, LT, MT, PT, RO, SI, SK
Identificeren en documenteren van alle verzamelingen van ruimtelijke gegevens die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging van de milieuwetgeving, en de gegevens en documentatie via de digitale diensten, zoals voorzien in de Inspire-richtlijn, ten minste "als zodanig" toegankelijk maken voor andere overheden en het publiek.	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK